

Prof. dr. Andrej Šalehar: Slovenske čebelarske knjige in tiski do leta 1945 ter čebelarska knjižnica Franca Jagra

Novo mesto: Partner graf, 2014
51 strani
ISBN 978-961-93264-9-7
dLib.si: <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-WR-ZVJOCK>

Slovenski čebelarji smo pred nedavnim izpod peresa zaluznega prof. dr. Andreja Šalehara pridobili popoln in na enem mestu zbran pregled doslej znanega slovenskega čebelarskega slovstva, objavljenega do leta 1945. Avtor v njem po abecedi in po času nastanka navede bibliografske podatke 56 slovenskih čebelarskih knjig in tiskov, od tega 40 izvirnih in 16 prevedenih v naš jezik. Po času nastanka jih razvrsti v obdobje do leta 1850, ko je v slovenskem jeziku nastalo deset čebelarskih knjig in tiskov, od tega dve izvirni (Glavar, 1776, in Dajnko, 1831), v obdobje od 1851–1918, ko je nastalo 24 knjig in tiskov, od tega 18 izvirnih, in v obdobje od 1919–1945, ko je izšlo 22 knjig in tiskov, od tega 20 izvirnih. Ob tem velja poudariti, da je Peter Pavel Glavar že leta 1776 napisal prvo čebelarsko knjigo v slovenskem jeziku »Pogovor o čebeljih rojih«, vendar je ta vse do leta 1976 ostala v rokopisu in neobjavljena.

S stališča javne rabe slovenskega jezika na področju čebelarstva je pomembna ugotovitev, da je bilo prvo poročilo o čebelarstvu na Kranjskem v slo-

venskem jeziku natisnjeno v knjigi »Kmetam sa potrebo inu pomozs«, ki je leta 1789 izšla na Dunaju in v kateri (v posodobljenem jeziku) med drugim piše: »Kranjci znajo tako dobro gojiti čebele, da o tem uče tudi druge. Ko cveti na planinah resje, preselijo tja svoje čebele in kadar cvetita ajda in ogrščica jih prestavijo v ravnino. To je lepo, kadar se ljudje in cele vasi ali soseske prijazno medseboj razumejo. Marsikateri razumen čebelar s svojimi čebelami na leto pridobi 100 do 200 goldinarjev« (A. Šalehar, 2012).

V knjigi je opisano tudi življenje in delo duhovnika, čebelarja, pisca in profesorja Franca Jagra (1869–1941), rojenega v Bistri pri Vrhniki. Jager je večino svojega življenja deloval v Severni Ameriki, kjer je kot profesor čebelarstva poučeval na ameriških in kanadski univerzi. Imel je obsežno čebelarsko knjižnico, ki jo je leta 1930 podaril univerzi v Minnesoti in je tam tudi popisana. V njegovi knjižnici so med drugimi tudi Janševe knjige, Slovenski čebelar ter nekatere druge slovenske čebelarske knjige in tiski. Pričujoče delo dokazuje, da smo v Sloveniji vedno imeli izobražene in usposobljene čebelarje, ki so pomen našega čebelarstva in slavo kranjske čebele s pisano besedo ponesli v širni svet.

Avtor v posvetilu izrazi hvaležnost za srečo in milost, da v svojih letih lahko dela in ustvarja, slovenski čebelarji pa mu moramo biti hvaležni, da nam s svojim delom budi zanimanje za našo bogato čebelarsko dediščino in ponos nanjo. Hvaležni bi morali biti tudi vsem tistim, ki so omogočili izid pričujočega dela. ■

Anton Tomec

Izid nove knjige »Biologija in nadzor nad parjenjem medonosne čebele«

Čebelarska zveza Slovenije načrtuje izdajo nove knjige z naslovom »Biologija in nadzor nad parjenjem medonosne čebele«. Avtorji Gudrund in Nikolaus Koeniger ter Friedrich-Karl Tiesler so v knjigi združili svoje obsežno znanje o biologiji paritve, ki je bilo doslej raztreseno v številnih strokovnih člankih. Delo je pisano poljudno, zato je razumljivo tudi nestrokovnjakom, brez dvoma pa je prava zakladnica znanja za vse, ki se poglobljeno zanimajo za biologijo čebel in njihovo vzrejo. Knjiga bo dobrodošel učbenik in obvezno čtivo zlasti za vzrejevalce matic.

Osrednja pozornost je namenjena spolnim osebkom v čebelji družini. Opisani so razvoj in morfologija spolovil, zapleteno paritveno vedenje in trotovišča, pa tudi razdalje, ki jih čebele lahko premagajo med praho. Natančno so opisani potek posameznega parjenja, vloga različnih delov spolovil pri uspešni osemenitvi ter večkratno parjenje matic. V

